

Το «Δεκατρία»

Γ Ν Ω Μ Η

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η συνάντηση με ένα σπουδαίο βιβλίο μπορεί να επιδράσει ποικιλοτρόπως. Διάβασα το «Δεκατρία» του Χρήστου Χωμενίδη (εκδ. Πατάκη), το οποίο αγόρασα λίγο-πολύ από κεκτημένη ταχύτητα και περιέργεια. Αυτό το «13» με τσιγκλούσε... Δεκατρία χρόνια από το 1966 (έτος γέννησης του Χωμενίδη) ως το 1979 (επίσημη είσοδος του στην εφηβεία και θάνατος πατέρα), όλη η δικτατορία μέσα και η αρχή της Μεταπολίτευσης, η Αθήνα εκείνη η μεσοαστική ανάμεσα στην Κυψέλη και στο κέντρο, μια πινακοθήκη προσώπων και ένα συνταρακτικό τέλος, επιμύθιο, απόσταγμα, ανακεφαλαίωση και αφετηρία.

Θα μπορούσε να είναι ένα μυθιστόρημα ενηλικίωσης στη Βιέννη του 1900 ή στο Παρίσι του

1930, αλλά η Αθήνα του 1970, με όλες εκείνες τις ιδεολογικές διακλαδώσεις μέσα στην αντιπαλότητα Δεξιάς και Αριστεράς, έφτιαξε αυτό το καταπληκτικό χαρμάνι χαρακτήρων και προσώπων που ξεχωρίζουν για τις αντιφάσεις τους, την πολυπλοκότητά τους, την εκκεντρικότητά τους και τη γοητευτική πρωτοτυπία τους.

Θα ήθελα να μην είχα ταυτιστεί τόσο πολύ με το «Δεκατρία» ώστε να μπορέσω να εκφράσω πέντε-δέκα αμερόληπτες και νηφάλιες σκέψεις. Όμως το «Δεκατρία» λειτούργησε σαν ένα τσουνάμι και με σκέπασε. Αποτελεί φυσική ενότητα με τη «Νι-

κη» (η ιστορία της μητέρας του Χρήστου Χωμενίδη, την οποία ξαναβρίσκουμε στο «Δεκατρία»), αλλά πέραν της αυτοβιογραφικής αξίας αυτού του χρονικού ζωής, ένιωσα ότι παρακολουθούσα τη σκιαγράφηση όλης της ελληνικής μεσοαστικής τάξης με μια λεπτομέρεια που άγγιζε ανεπαίσθητες αποχρώσεις με τόσο σοβαρό τρόπο που άφηνε με άνεση χώρο στο πηγαίο χιούμορ και στον αυτοσαρκασμό.

Θα ονόμαζα το «Δεκατρία» το βιβλίο που μιλάει για μια γενιά, αλλά και για μια Αθήνα που υπήρξε (με ακριβέστατη περιγραφή και αναβίωση). Αυτή η Αθήνα

εξακολουθεί να υπάρχει μέσα από ένα νεφέλωμα συνειρμών, συναισθηματικών αναφορών και πολιτισμικών συσχετισμών. Αρκεί να παρασυρθείς σε όσα ο Χωμενίδης λέει για τη ζωή τη δική του, για τη ζωή όλων μας.

Στο «Δεκατρία» ξαναβρήκα ένα ορυχείο αναμνήσεων, αλλά να, αυτό που με έκανε να μοιραστώ τις σκέψεις αυτές δεν είναι μόνο η χαρά της συνάντησης με ένα βιβλίο που δίνει απόλαυση. Είναι το βάθος μιας υπαρξιακής αγωνίας που αφορά τους πάντες, και που δίνεται με τρόπο τόσο λιτό, πυκνό, ανδρείο και βαθιά συγκινητικό, με την ασθένεια του πατέρα. Αυτή η παράλληλη αφήγηση της ανάλαφρης ζωής και της σκιάς του θανάτου αφήνει μια γεύση αλήθειας που μεγαλώνει και καταλαμβάνει χώρο.